

Jaarverslag 2017 Stichting LifeSight

WillisTowersWatson

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	04	De beleggingsportefeuille in 2017	14
Profiel	04		
Doelstelling	05		
Bestuur	06	Communicatie	16
Intern toezicht	06	Risicomanagementbeleid	17
Bestuursondersteuning	07	Compliance	18
Uitbesteding	08		
Kerncijfers	10	Verwachte ontwikkelingen 2018	19
		Tot slot	20
Productontwikkelingen	12	Verslag Raad van Toezicht	21
Beleggingsbeleid	13		
		Jaarrekening	22
		Overige Gegevens	35
		Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	

Inleiding

Voor LifeSight was 2017 een succesvol jaar. Na de extra inzet bij de noodgedwongen overgang in 2016 naar de nieuwe administrateur InAdmin, konden in 2017 daarvan de vruchten worden geplukt. En het nieuwe en verbeterde werknemersportaal leverde een belangrijke bijdrage aan het succes.

Met de nieuwe administratie en het nieuwe portaal werd het fundament van LifeSight aanzienlijk versterkt en kon de acquisitie weer worden hervat. Dat al het werk niet voor niets was geweest blijkt wel uit de resultaten. Met 14 werkgevers werden nieuwe contracten afgesloten. Ook werden de eerste aflopende contracten verlengd of zelfs uitgebreid.

Hierover en over de gebruikelijke zaken, die in 2017 voor LifeSight van belang waren, wordt hierna verslag gedaan en verantwoording afgelegd.

Microsoft – Pensioen zo inzichtelijk en duidelijk mogelijk maken:

<https://www.lifesight.com/nl/client-cases/microsoft-pensioen-zo-inzichtelijk-en-duidelijk-mogelijk-maken/>

Profiel

Stichting LifeSight is een pensioenuitvoerder in de vorm van een Premiepensioeninstelling. LifeSight is statutair gevestigd te Amsterdam en is onder de naam Stichting Towers Watson PPI opgericht op 6 maart 2013. Via een statutenwijziging is de naam van de Stichting in 2016 gewijzigd in Stichting LifeSight. Deze naamswijziging heeft de volgende achtergrond: Stichting Towers Watson PPI was in 2013 de eerste door Willis Towers Watson opgerichte multi-employer pensioeninstelling. Inmiddels zijn vergelijkbare 'master trusts' succesvol actief in Groot-Brittannië, België, Ierland en Zuid-Afrika. Deze groeiende internationale organisatie valt onder één gemeenschappelijke managementstructuur, waarvan de onderdelen elkaar over de landsgrenzen versterken. Om dat duidelijker tot uitdrukking te brengen werd besloten voor allemaal de naam LifeSight aan te houden. Onze klanten kunnen daardoor mee profiteren van de kracht van lokale pensioenuitvoerders onder één gezamenlijke, internationale vlag en organisatie.

Met die bredere organisatie biedt LifeSight haar klanten meer stabiliteit en toekomstbestendigheid.

LifeSight voert pensioenregelingen uit voor middelgrote- en groot zakelijke ondernemingen.

De kernactiviteiten van LifeSight bestaan uit:

- Het uitvoeren van pensioenregelingen voor de werknemers van aangesloten werkgevers en daarover op een heldere wijze communiceren;
- Het vaststellen, uitvoeren en monitoren van het beleggingsbeleid;
- Het op evenwichtige wijze omgaan met de belangen van (gewezen) deelnemers en de werkgevers.

Doelstelling

Doel van LifeSight is op transparante wijze de optimale oplossing te bieden voor een premieovereenkomst op individuele basis. Daartoe heeft LifeSight drie speerpunten benoemd:

- **Beleggingsbeleid:** LifeSight heeft NextGenDC™ ontwikkeld: daarin krijgt iedere deelnemer via een uitgekiende optimalisatietechniek een individueel toegesneden lifecycle toegewezen; deze geeft voor hem/haar de optimale balans tussen verwacht rendement en verwacht risico; de beleggingsmix wordt iedere maand automatisch geherbalanceerd naar de beleggingsmix die hoort bij deze individuele lifecycle.
- **Communicatie:** deze is er op gericht eventuele barrières bij de (gewezen) deelnemer weg te nemen om inzicht te krijgen in de persoonlijke pensioensituatie; het innovatieve werknemersportaal biedt dat; in het portaal kan de (gewezen) deelnemer zijn persoonlijke pensioendoel bepalen en eenvoudig zien of hij/zij op koers ligt om dit doel te halen; ook kan hij/zij zien welke middelen er zijn om eventueel bij te sturen; andere communicatiemiddelen zijn persoonlijke emailberichten, de zogenoemde alerts, en persoonlijke inzichtgesprekken.
- **Onafhankelijk governancestructuur:** Stichting LifeSight heeft een onafhankelijk bestuur en een onafhankelijke Raad van Toezicht; verder is LifeSight niet verbonden of op enigerlei wijze gelieerd aan enige vermogensbeheerder, verzekeraar of administrateur; daardoor is LifeSight volledig vrij de beste samenwerkingspartners te kiezen op hun vakgebied; het onafhankelijke bestuur stelt daarvoor objectieve selectiecriteria op, evalueert de prestaties van de partijen jaarlijks en kan partners toevoegen of wijzigen ■

Bestuur

Het bestuur bestond in 2017 uit de volgende onafhankelijke bestuurders:

R.J. Kooijman (voorzitter)

Rolf Kooijman heeft een achtergrond als registeraccountant en heeft brede bestuurlijke ervaring binnen de financiële sector, met name gericht op risicomanagement en vermogensbeheer.

P.J.C. van Eekelen

Peter van Eekelen is actuaaris en heeft in die rol vele pensioenfondsbesturen geadviseerd. Na zijn loopbaan als actuaaris bekleedt hij bestuursfuncties bij meerdere pensioenfondsen en is hij actief als voorzitter/lid van de Raad van Toezicht van pensioenfondsen.

J.E.M. Vollenbroek

Annemiek Vollenbroek is fiscaal jurist en adviseert verzekeraars en pensioenfondsen op het pensioendossier. Daarnaast is zij voorzitter of lid van diverse visitatiecommissies van pensioenfondsen.

Het bestuur vergaderde 12 keer. Daarnaast kwam het bestuur 12 keer bij elkaar voor werkoverleg.

Intern toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) is belast met het interne toezicht op het beleid en functioneren van het bestuur en staat het bestuur met raad terzijde.

De samenstelling van de Raad van Toezicht was gedurende heel 2017 als volgt:

A.B. Stoelinga (voorzitter)

Guus Stoelinga heeft een achtergrond als registeraccountant en heeft een brede ervaring in de financiële sector. Hij heeft ruim 25 jaar bij Leaseplan Corporation gewerkt in diverse directiefuncties, waarvan de laatste 10 jaar als Chief Financial Officer. Hij is nu professional bestuurder en adviseur.

J.M.E. Scherrenberg

Judith Scherrenberg is master in pensions en life assurance en directeur van Edmond Halley Pensioenmanagement. Zij is actief betrokken bij veel commissies met een voorbereidende rol op wet- en regelgeving die gerelateerd is aan pensioenadvisering of pensioenuitvoering.

J.M. Bodde

Monique Bodde is HR executive en heeft ruime ervaring met grote organisatieveranderingen. Ook maakt zij deel uit van de Raad van Commissarissen van GTP en Allianz Nederland.

Bestuursondersteuning

Towers Watson Pension Services (TWPS) ondersteunt het bestuur. TWPS coördineert de activiteiten met en tussen alle uitbestedingspartners, en rapporteert daarover aan het bestuur.

Minstens eens per jaar onderhoudt het bestuur ook rechtstreeks contact met alle partners. Zo werden in 2017 met alle partners gesprekken gevoerd, waarin de samenwerking werd geëvalueerd, afspraken voor eventuele wijzigingen werden gemaakt en toekomstige ontwikkelingen (wederzijds) werden besproken.

In het verslagjaar zijn de periodieke rapportages aan het bestuur verder gestructureerd en uitgebreid.

Ook is door TWPS veel tijd en energie besteed aan het werven van nieuwe klanten en aan het implementeren van de nieuwe klanten. Beide activiteiten zijn succesvol verlopen.

Ook de betreffende werkgevers bleken tevreden over de implementatie van hun nieuwe pensioenregeling in de administratie.

Door de groei van het aantal klanten is de bezetting van TWPS in de loop van 2017 verder uitgebreid.

Het bestuur laat zich verder terzijde staan door een accountant voor de jaarlijkse controle, een beleggingsadviseur bij de beleidsbepaling de beoordeling van de beleggingsrapportages, en een compliance officer. Deze laatste ziet toe op de compliance met wet- en regelgeving en op het naleven door de met LifeSight verbonden personen van de geldende gedragscode. Ook adviseert hij het bestuur in over eventuele aanpassing van de regels met betrekking tot integriteit ■

Uitbesteding

Het bestuur van LifeSight heeft, afgezien van de eigen bestuurlijke werkzaamheden en verantwoordelijkheden, alle operationele taken uitbesteed aan andere partijen, de uitbestedingspartners.

Partners

De pensioen- en financiële administratie van LifeSight is uitbesteed aan InAdmin N.V. Het contract met InAdmin is formeel ingegaan op 1 januari 2017 en loopt tot 31 december 2022. Daarna kan het stilzwijgend worden verlengd. Tot en met 2016 was de administratie uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer NV. De transitie van de administratie naar InAdmin werd nauwkeurig gepland en volgens schema uitgevoerd.

In 2017 is gebleken dat de administratieve uitvoering door InAdmin tot een aanzienlijke verbetering heeft geleid, zowel voor de aangesloten werkgevers en hun deelnemers als voor LifeSight zelf. Belangrijk is ook, dat de implementatie van nieuwe klanten nu snel en soepel verloopt, evenals het aanbrengen van wijzigingen in bestaande pensioenregelingen.

De ontwikkeling en het onderhoud van het werknemersportaal is uitbesteed aan eBenefits B.V. Deze partner speelde een belangrijke rol bij de transitie naar de nieuwe administrateur. Tegelijk met de transitie werd namelijk door eBenefits het nieuwe werknemersportaal gebouwd, dat direct na de transitie kon worden geopend. Dit innovatieve portaal blijkt zeer gebruiksvriendelijk en speelt een belangrijke rol bij de acquisitie van nieuwe klanten.

Voor de deelnemers bestaat ook de optie van een persoonlijk inzichtgesprek. Dit kan worden aangevraagd via de werkgever. Deze persoonlijke inzichtgesprekken worden gevoerd door Financial Life Support, waaraan LifeSight deze taak heeft uitbesteed.

Eén van de kenmerken van een premiepensioeninstelling is dat deze zelf geen verzekering van overlijdensrisico of arbeidsongeschiktheidsrisico mag aanbieden. Daarom wordt gebruik gemaakt van een verzekeraar.

Als uitbestedingspartner voor het verzekeren van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico maakt LifeSight gebruik van de diensten van Elips Life AG. Het contract met ElipsLife is aangegaan voor onbepaalde tijd en kan jaarlijks worden opgezegd.

Voor de aankoop van pensioenuitkeringen op de pensioendatum is Aegon de default verzekeraar. Het contract met Aegon liep tot eind 2017. Het bestuur heeft besloten om dit contract niet te verlengen en heeft Allianz geselecteerd als de nieuwe default verzekeraar.

Voor deelnemers die in het geheel geen beleggingsrisico willen lopen biedt LifeSight in overleg met de werkgever de mogelijkheid om gedurende de opbouwfase aanspraken op pensioenuitkeringen bij Aegon in te kopen. Het contract met Aegon voor deze inkoopmogelijkheid loopt tot einde 2019.

Voor de begeleiding van de (gewezen) deelnemers bij de aankoop van pensioenuitkeringen op de pensioendatum maakt LifeSight gebruik van de diensten van Apple Tree, een vergelijkingsite om de (gewezen) deelnemers te helpen een passend aanbod te vinden.

De ingelegde premies worden voor (het merendeel van) de deelnemers, belegd conform de verdeling, zoals door de individuele lifecycles aangegeven, in drie LifeSight fondsen:

■ Het LifeSight Matching Kort Fonds

■ Het LifeSight Matching Lang Fonds

■ Het LifeSight Rendement Fonds

Voor deelnemers, die kiezen voor zelf beleggen (opting out), zijn 17 beleggingsfondsen geselecteerd. Deze maken geen onderdeel uit van de drie LifeSight fondsen.

Voor het beheer van de fondsen wordt gebruik gemaakt van vermogensbeheerders. Voor de Matching fondsen is dat Achmea Investment Management. Voor het Rendement fonds wordt gebruik gemaakt van BlackRock, Actiam, Northern Trust en Legal & General (LGIM).

De uitbestedingscontracten met de vermogensbeheerders zijn alle direct opzegbaar.

Ook de custody en administratie van de beleggingen zijn uitbesteed. De partner voor deze taken is KAS BANK ■

Kerncijfers

Bedragen in Euro 1.000	2017	2016	2015
Deelnemers (inclusief gewezen)*	7.164	5.268	5.034
Ontvangen premies	23.821	15.992	13.926
Beleggingen voor risico deelnemers	145.496	108.993	83.357

Beleggingsportefeuille	2017	2016	2015
Vastgoed	13.049	8.742	5.524
Aandelen	75.188	64.664	43.103
Vastrentende waarden	52.207	32.396	31.364
Overige beleggingen	2.740	1.541	1.256
Liquide middelen	1.952	1.650	2.110
Totaal	145.496	108.993	83.357

Verdeling over de fondsen	2017	2016	2015
LifeSight Matching Kort Fonds	14.426	8.002	8.753
LifeSight Matching Lang Fonds	20.100	10.357	13.328
LifeSight Rendement Fonds	102.732	84.399	55.428
Opting Out	6.285	4.893	4.411
Liquide middelen	1.952	-	-
Totaal	145.496	107.651	81.919

Beleggingsrendementen	2017	2016	2015
LifeSight Matching Kort Fonds	0,4%	8,1%	-0,9%
LifeSight Matching Lang Fonds	-1,6%	20,5%	-4,47%
LifeSight Rendement Fonds	7,5%	9,9%	5,95%

*Per 1-1-2018 is het aantal (gewezen) deelnemers 11.947.

Einde 2017 telde LifeSight

7.164

(gewezen) deelnemers in de basisregeling.
Een deel van hen is ook deelnemer aan de netto pensioenregeling.

De betaalde premie is in 2017 toegenomen tot

€ 23.821.000

(in 2016: € 15.992.000).

In het verslagjaar steeg het voor de deelnemers beheerde vermogen met

€ 36.503.000

tot

€ 145.496.000

De toename is vooral toe te schrijven aan ontvangen premies en het gerealiseerde rendement en verder aan enkele collectieve waardeoverdrachten

In 2016 was de toename € 25.636.000

De uitvoeringskosten in het verslagjaar bedroegen

€ 1.118.000

(in 2016: € 1.476.000).

Een specificatie hiervan wordt gegeven in de jaarrekening. De hogere kosten in 2016 worden verklaard door de extra werkzaamheden, die verband hielden met de overgang naar de nieuwe administrateur.

De uitvoeringskosten betreffen de kosten, die uitbestedingspartners in rekening brengen, de kosten voor de bestuursondersteuning en de bestuurskosten. De uitbestedingskosten die zijn vastgelegd in de uitbestedingscontracten worden kritisch gevolgd en vormen een belangrijk criterium in het selectieproces van de uitbestedingspartners.

De kosten van het vermogensbeheer bedroegen in het verslagjaar

€ 621.000

(in 2016: € 454.000).

De kosten van het vermogensbeheer zijn relatief laag omdat LifeSight slechts bij uitzondering actief beheerde beleggingsfondsen selecteert.

Een specificatie van deze kosten wordt gegeven in de jaarrekening ■

Productontwikkelingen

Twee belangrijke ontwikkelingen in 2017 boden LifeSight de mogelijkheid haar productaanbod verder door te ontwikkelen en zo haar concurrentiepositie te verbeteren.

De eerste betreft de Wet verbeterde premieregeling. Deze wet opent de mogelijkheid om op de pensioendatum het beschikbare pensioenkapitaal niet of niet geheel te gebruiken om een vast pensioen aan te kopen, maar keuzes te maken die leiden tot een variabel pensioen. De deelnemer kan er bijvoorbeeld voor kiezen om ook na de pensioendatum te blijven beleggen, het zogenaamde doorbeleggen, om op die manier een mogelijk hoger rendement te behalen. Ook vóór de pensioendatum kan dan langer risicovoller belegd worden met de kans op een beter rendement. Deelnemers die beogen om na de pensioendatum door te beleggen kunnen dat aangeven. Hun lifecycle wordt dan aangepast of vervangen door een lifecycle, die daarmee rekening houdt. Op die wijze wordt het zogenoemde voorsorteren met het oog op doorbeleggen vorm gegeven. Door voorsorteren en doorbeleggen kan dus vanwege langer risicovoller beleggen het pensioenresultaat voor (gewezen) deelnemers verbeteren.

In 2016 was voor het doorbeleggen na de pensioendatum al een samenwerking afgesproken met onze default verzekeraar Aegon. In de loop van 2017 zijn via het deelnemersportaal nieuwe lifecycles beschikbaar gesteld, die bij het afbouwen van het risico richting de pensioenleeftijd rekening houden met een variabele pensioenuitkering. Met het oog op te maken keuzes voor het voorsorteren ontvangen deelnemers vanaf een bepaalde leeftijd bericht om eventueel die keuze te maken. Ook het keuzeprocess en zorgplichtzaken, die bij het maken van deze keus horen, zijn geïmplementeerd in het portaal.

De tweede ontwikkeling betreft de aanpassing van de pensioenrichtleeftijd naar 68. Het implementeren van deze nieuwe pensioenleeftijd in het beleid en de systemen was in de zomer afgerond. Na de zomer zijn met de aangesloten werkgevers de daaruit voortvloeiende aanpassingen in hun pensioenregeling besproken. De konden allemaal tijdig in de pensioenadministratie worden verwerkt.

Beleggingsbeleid

Voor het beleggen van de premies heeft LifeSight een passend beleggingsbeleid bepaald, een beleid dat aansluit bij het specifieke product, waardoor LifeSight wordt gekenmerkt. Dat beleid is vastgelegd en beschreven in de "Verklaring Beleggingsbeginselen". Doel van het beleggingsbeleid is te realiseren, dat individuele (gewezen) deelnemers adequate reële pensioenuitkeringen op de door hen gewenste pensioendatum kunnen inkopen.

De kernwaarden bij het beleggen zijn kwaliteit, veiligheid, risicodiversificatie, transparantie en kostenbeheersing.

Voor het opbouwen van pensioenkapitaal biedt LifeSight in beginsel twee opties.

De standaard optie is om te (laten) beleggen via NextGenDC™. Opgemerkt wordt dat binnen deze optie keuzemogelijkheden worden geboden, bijvoorbeeld om andere lifecycles te kiezen, die passen bij een meer of minder risicovolle risicohouding van de deelnemer.

De andere optie bestaat uit het zelf kiezen van de beleggingen.

Voor de standaard optie NextGenDC™ wordt belegd in drie speciaal voor LifeSight ontwikkelde fondsen:

1. LifeSight Matching Kort: dit fonds bevat beleggingen in inflatie-gerelateerde vastrentende waarden met gemiddelde rentegevoeligheid; met dit fonds worden kasstromen gerepliceerd van een direct ingaande annuïteit, zodat een (gewezen) deelnemer een reëel pensioen kan inkopen op zijn/haar pensioendatum.

2. LifeSight Matching Lang: dit fonds bevat beleggingen in inflatie-gerelateerde vastrentende waarden met een hoge rentegevoeligheid; met dit fonds worden kasstromen gerepliceerd van een 15-jaar uitgestelde reële annuïteit zodat een (gewezen) deelnemer een reëel pensioen kan inkopen op zijn pensioendatum.

3. LifeSight Rendement: dit fonds bevat risicodragende beleggingen waaronder (maar niet beperkt tot) wereldwijde aandelen, aandelen opkomende landen, wereldwijde staatsobligaties, wereldwijde bedrijfsobligaties, high yield obligaties, obligaties uit opkomende landen, wereldwijd beursgenoteerde aandelen van vastgoedondernemingen, grondstoffen en geldmarktfondsen. Met dit fonds wordt op de lange termijn (5 tot 10 jaar) een beleggingsresultaat nagestreefd dat de rendementsontwikkeling van LifeSight Matching Lang met minimaal 2% per jaar overtreft.

Bij de optie van zelf beleggen kan de deelnemer een aantal fondsen kiezen uit 17 beleggingsfondsen, die door LifeSight voor dit doel zijn geselecteerd.

Voor de deelnemer, die niet wenst te beleggen via de twee geboden opties, worden de betaalde premies gebruikt om vaste pensioenaanspraken in te kopen bij de default verzekeraar Aegon ■

De beleggingsportefeuille in 2017

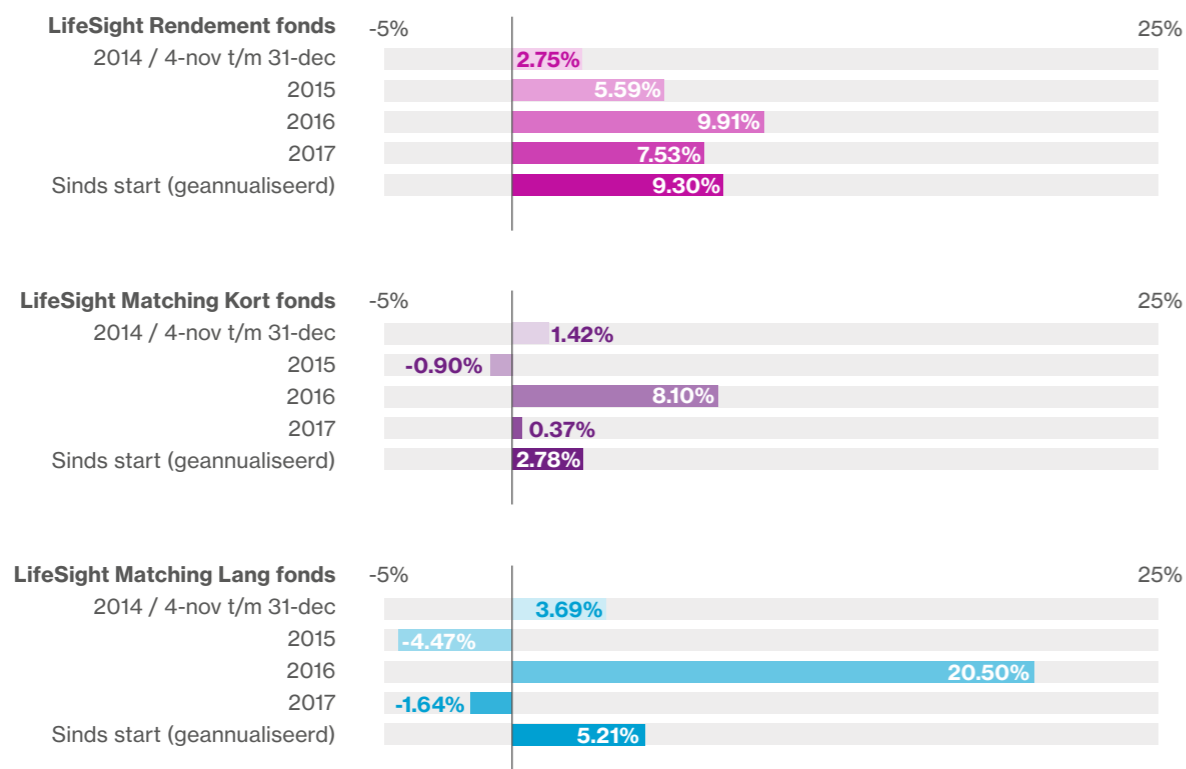
In 2017 heeft het bestuur besloten tot één wijziging in de beleggingsportefeuille. Deze wijziging betreft de samenstelling van het LifeSight Rendement Fonds. Voor wereldwijde aandelen is overgegaan naar Northern Trust. Het belangrijkste argument voor de wijziging was het feit dat bij Northern Trust ESG-criteria worden toegepast.

Beleggingsrendementen 2017

In de onderstaande tabel zijn de behaalde rendementen van de LifeSight fondsen opgenomen, over het kalenderjaar 2017 en over de periode sinds de start van de LifeSight fondsen in november 2014.

Meer informatie over onze fondsen kunt u vinden op onze site:

<https://www.lifesight.com/nl/kennis/factsheets/>

De getoonde rendementen zijn na aftrek van beleggingsbeheer- en transactiekosten.

Voor het LifeSight Rendement Fonds was 2017 met een behaald rendement van +7,53% (in 2016: 9,91%) opnieuw een goed jaar. Vrijwel alle onderliggende beleggingen in het LifeSight Rendement Fonds behaalden een positief beleggingsrendement. Uitschieters waren te vinden bij aandelen uit opkomende landen, aandelen uit Europese landen en hoogrentende obligaties met rendementen uiteenlopend van bijna +9% tot zelfs +21%.

In vergelijking met de eigen fondsbenchmark (+7,6%) blijft het behaalde rendement van het LifeSight Rendement fonds met +7,53% iets achter. Dit wordt veroorzaakt door de ingehouden beheerkosten (OCF) en door transactiekosten. Een duidelijk positieve bijdrage aan het behaalde rendement ten opzichte van de fondsbenchmark kwam van hoogrentende obligaties. De in 2016 aangestelde gespecialiseerde vermogensbeheerder voor hoogrentende obligaties (LGIM) kende weer een prima beleggingsjaar, met een fondsrendement van +8,6% in 2017 tegenover +5,7% voor de eigen fondsbenchmark.

Na een lange periode van rentedalingen steeg de rente in 2017 licht. Een rentestijging zorgt voor een waardevermindering van vastrentende waarden, zoals obligaties, waarbij de obligaties met de langere resterende looptijden ook de grotere waardeverliezen lijdten.

Beide LifeSight Matching fondsen beleggen in langer lopende inflatie gerelateerde obligaties om de koopkracht van in te kopen pensioen te waarborgen. Als gevolg van de rentestijging behaalde het LifeSight Matching Lang fonds een negatief beleggingsrendement van -1,6%. Het LifeSight Matching Kort fonds behaalde daarentegen per saldo nog een klein positief beleggingsrendement van +0,4%.

In vergelijking met de eigen fondsbenchmarks was het behaalde rendement van de beide LifeSight Matching fondsen in 2017 wel duidelijk hoger. Dit wordt veroorzaakt doordat de rente op de inflatie gerelateerde staatsobligaties in de beide LifeSight Matching fondsen minder sterk steeg dan de rente die gebruikt wordt als benchmark, nl. de rente voor het pensioentariaf van verzekeraars ■

Communicatie

De digitale communicatie die LifeSight heeft ontwikkeld ten behoeve van de (gewezen) deelnemers is gericht op het beantwoorden van drie vragen:

- 1. Wat heb ik nodig als ik met pensioen ga? (persoonlijk inzicht);**
- 2. Hoeveel pensioen krijg ik? (persoonlijk inzicht);**
- 3. Wat kan ik doen om wat ik krijg beter aan te laten sluiten op wat ik nodig heb? (handelingsperspectief).**

Deze vragen worden beantwoord vanuit netto reële bedragen. Er wordt dus rekening gehouden met belasting en inflatie, zodat de bedragen, die in het portaal worden getoond, vergelijkbaar zijn met het huidige netto maandinkomen van de deelnemer. Het concept van netto reële bedragen wordt door de deelnemers positief ontvangen en krijgt inmiddels ook navolging in de markt en zelfs in (ontwerp) wetgeving.

Via het portaal kan een (gewezen) deelnemer zijn/haar persoonlijke pensioendoel vaststellen en ziet hij/zij eenvoudig of dat doel wordt gehaald. Als dat niet het geval is, kan hij/zij, met behulp van keuzes die de pensioenregeling biedt, zien hoe de pensioenopbouw beter kan aansluiten op het pensioendoel.

Voor deelnemers die geen gebruik maken van deze mogelijkheden, werkt LifeSight met slimme en persoonlijke standaarden. Naast het werknemersportaal informeert LifeSight de (gewezen) deelnemers actief met een Persoonlijk Pensioen jaarverslag en, zodra zich wijzigingen in de persoonlijke situatie voordoen (huwelijk, samenwonen, echtscheiding, verhuizing, etc.), met individuele e-mailberichten. Ook deze informatie is gericht op persoonlijk inzicht en handelingsperspectief. Verder worden (gewezen) deelnemers geïnformeerd met toegankelijke en begrijpelijke digitale brieven en is een helpdesk beschikbaar.

Het nieuwe deelnemersportaal is zeer succesvol. Dit blijkt duidelijk uit de feedback die wij tijdens de sales trajecten ontvangen als het hoge percentage van de deelnemers dat inlogt en ook gebruikt maakt van het portaal. Meer dan de helft van alle deelnemers heeft zijn gegevens in het deelnemersportaal verrijkt.

LifeSight heeft haar communicatie meertalig opgezet. Het werknemersportaal is nu beschikbaar in het Nederlands, Engels en Duits. De overige communicatie is beschikbaar in het Nederlands en Engels en voor een deel ook in het Duits.

Naast de digitale communicatie biedt LifeSight ook deelnemerspresentaties aan en kan de werkgever ervoor kiezen via LifeSight persoonlijke inzichtgesprekken aan te bieden.

Lees meer over hoe wij actief sturen op pensioeninzicht en handelingsperspectief gedurende de levensfasen van de deelnemer:
<https://www.lifesight.com/nl/blog-nl/lifesight-introduceert-mijn-inventarisatie>

Het vermelden waard is dat LifeSight in mei van het verslagjaar de PBM communicatieprijs heeft gewonnen in de categorie 'Beste werkgeverscommunicatie'. De jury prees LifeSight als onafhankelijke pensioenuitvoerder vanwege de frisse heldere en innovatieve manier van communiceren.

Risicomanagementbeleid

LifeSight heeft door het gekozen business model (premie pensioenstelling) een beperkt aantal risico's. Zo loopt LifeSight zelf geen beleggingsrisico's omdat zij belegt voor rekening en risico van de (gewezen) deelnemers. De biometrische risico's zijn ondergebracht bij verzekeraars. De belangrijkste risico's van LifeSight worden hieronder kort besproken.

Uitbestedingsrisico

LifeSight heeft onder haar verantwoordelijkheid een groot aantal activiteiten uitbesteed. Eerder in dit verslag is de uitbesteding aan de verschillende partners uitgebreid besproken. Deze worden consistent en nauwkeurig gevolgd. Indien nodig wordt hier op geacteerd. En periodiek geëvalueerd. In 2017 leidde dat onder meer tot de vervanging van een vermogensbeheerder.

Continuïteitsrisico

Voor de continuïteit van LifeSight is van belang dat zij door Willis Towers Watson wordt ondersteund. Het LifeSight-concept is onderdeel van de internationale strategie van Willis Towers Watson. De internationale omvang van LifeSight bedraagt meer dan € 4 miljard aan beleggingen.

In 2017 is LifeSight zeer succesvol geweest met nieuwe klanten en het verlengen en uitbreiden van contracten van bestaande klanten. In 2018 is een verdere groei van de klantenportefeuille weer een belangrijk speerpunt. Door de groei van het aantal klanten wordt het continuïteitsrisico verder verkleind.

Naast deze meest belangrijke risico's voor LifeSight hebben ook de andere risico's, waarmee pensioenuitvoerders te maken hebben de aandacht van het bestuur. Om er enkele te noemen: juridische risico's, compliance risico, reputatierisico, omgevingsrisico's, kostenrisico's, IT-risico's.

Bovendien spelen zich binnen LifeSight de beleggingsrisico's van de deelnemers af, die door LifeSight beheerst dienen te worden.

In de loop van 2017 heeft het bestuur dan ook het proces opgestart om te komen tot het opzetten en invoeren van het besturingsinstrument van Integraal Risico Management. Er wordt naar gestreefd om dat in de loop van 2018 operationeel te hebben ■

Compliance

Voor de toepassing en naleving van de gedragscode van het pensioenfonds over boekjaar 2017 is de heer P. de Koning van TriVu aangesteld als adviseur en compliance officer.

De voornaamste taken van de compliance officer omvatten:

- Onafhankelijk toezicht op de naleving van de gedragscode; en
- Onafhankelijk toezicht op de naleving van wettelijke regelingen.

Deze taken leiden tot het toetsen van de naleving wettelijke regelingen (gedragscode) door aan het pensioenfonds verbonden personen. Het rapport van de compliance officer over 2017 meldt geen overtredingen inzake naleving van de gedragscode

en andere wettelijke compliance gerelateerde bepalingen. Met het bestuur is in het boekjaar overeengekomen dat een compliance-check zal worden uitgevoerd bij de Stichting om de geldende (beleids)documenten in lijn te brengen naar de huidige stand van zaken.

Klachten-en geschillenregeling

In 2017 is van een deelnemer een klacht ontvangen. Deze klacht is naar tevredenheid van de betreffende deelnemer afgehandeld.

Verwachte ontwikkelingen 2018

LifeSight voorziet voor 2018 en komende jaren een steeds sterker wordende vraag naar individuele DC producten. Deze tendens heeft zich versterkt ingezet nadat de druk op de traditionele pensioenproducten verder is opgevoerd door steeds strenger wordende wettelijke financiële eisen. Bovendien lijkt de jarenlange discussie over aanpassing van het Nederlandse pensioenstelsel, ook al gaat die misschien nog jaren door, meer en meer de richting van individueel DC in te slaan.

Met het sterke NextGenDC™ product, het communicatiebeleid, waarin het bewezen succesvolle werknemersportaal een centrale rol vervult, en de flexibiliteit om de beste partners te kunnen kiezen, verwacht LifeSight een onderscheidende propositie te hebben in die groeiende DC-markt.

LifeSight heeft een product dat goed inspeelt op de wensen, die spelen in de discussie over een nieuw pensioenstelsel met de mogelijkheid van individueel maatwerk, slimme defaults, heldere communicatie over reële pensioenen en gericht op het bieden van handelingsperspectief. Daarbij wordt dan ook nog de mogelijkheid geboden de pensioenambitie te plaatsen in het kader van individuele financiële planning.

Door de combinatie van een verdere vraag naar individuele DC-producten in het algemeen en het sterke product dat LifeSight aanbiedt, zullen 2018 en volgende jaren in het teken staan van verdere groei ■

Bewezen succesvolle portaal

- **Communicatie is beschikbaar in Nederlands, Engels Duits. Digitaal is de standaard**
- **Feedback van gebruikers geeft aan dat ons portaal als gemakkelijk en intuïef wordt ervaren. Van order picker tot bankier; iedereen heeft inzicht**
- **Scores worden op klantniveau gemeten en besproken met klanten. Bevindingen en inzichten worden gebruikt.**

Tot slot

Het jaar 2017 zag er na de administratieve omschakeling eind 2016 weer uit als een normaal PPI jaar. De acquisitie kon weer worden opgepakt en met succes. De klantenportefeuille werd sterk uitgebreid. In lijn met deze groei werd de ondersteunende organisatie en bedrijfsvoering verder versterkt.

Een belangrijke constatering is, dat de keus voor InAdmin en eBenefits heeft geleid tot een stabiel en succesvol platform waarop klanten snel en goed geïmplementeerd worden. Ook de wettelijke wijzingen in 2017 zijn succesvol geïmplementeerd, waaruit is gebleken dat het platform ook bij het doorvoeren van wijzigingen flexibel is.

Na het moeilijke jaar 2016, was 2017 een verademing. Het bestuur dankt ieder die daaraan bijgedragen heeft, op de eerste plaats onze klanten, de aangesloten werkgevers en deelnemers, en verder onze uitbestedingspartners en de bestuursondersteuners van Towers Watson Pension Services.

Amstelveen, 23 mei 2018
Het Bestuur van Stichting LifeSight

Rolf Kooijman, *voorzitter*
Peter van Eekelen
Annemiek Vollenbroek

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Stichting LifeSight is belast met het interne toezicht op het beleid en het functioneren van het Bestuur van de Stichting.

De Raad volgt de werkzaamheden van het Bestuur onder meer door middel van de maandelijkse rapportages en verslagen van bestuursvergaderingen. Naast de eigen vergaderingen van de Raad wordt eens per kwartaal vergaderd met het Bestuur.

Voor deze gezamenlijke vergaderingen werd in het verslagjaar een duidelijke structuur opgezet in de vorm van een jaarcyclus. Deze cyclus bevat de thema's, die passen bij functie en taak van de Raad van Toezicht. Het gaat dan met name om invulling van de diverse verantwoordelijkheden, waarmee de doelstellingen van de Stichting worden verwezenlijkt, het afleggen van verantwoording en het aantonen van in control zijn. Verder is strategie een jaarlijks thema, zowel retrospectief door evaluatie van de kernactiviteiten, als prospectief door analyse van diverse opties.

In de loop van het verslagjaar zijn voorts de volgende specifieke zaken besproken:

- het jaarverslag en de jaarrekening over 2016,
- het verloop van de bedrijfsprocessen, in het bijzonder het beleggingsproces
- de begroting 2018 van de uitvoeringskosten en het vereist eigen vermogen
- het strategische beleid, dat gericht blijft op schaalvergroting van LifeSight.

Het door het Bestuur in het verslagjaar gevoerde beleid wordt door ons ondersteund.

In het onderhavige jaarrapport doet het bestuur verslag van de gebeurtenissen in 2017. Wij hebben dit rapport met het Bestuur besproken en het heeft onze instemming. Wij hebben daarbij geconstateerd dat de Jaarrekening door de accountant is gecontroleerd en voorzien is van zijn goedkeurende verklaring.

De Raad van Toezicht zal de ontwikkelingen van LifeSight nauwlettend blijven volgen en staat het Bestuur daarbij graag met raad terzijde ■

Amstelveen, 23 mei 2018
Raad van Toezicht van Stichting LifeSight

Guus Stoelinga, *voorzitter*
Judith Scherrenberg
Monique Bodde

Jaarrekening

Balans per 31 December

(na verwerking van het resultaat)
(x € 1.000)

Activa	Toelichting	31-12-2017	31-12-2016
Beleggingen voor risico deelnemers	(1)	145.496	108.993
Vorderingen en overlopende activa	(2)	293	61
Overige activa	(3)	1.402	3.373
		147.191	112.427
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	500	500
Technische voorziening voor risico deelnemers	(5)	145.496	108.993
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.195	2.934
		147.191	112.427

(*) De nummering verwijst naar de toelichting op de jaarrekening

Staat van baten en lasten

(x € 1.000)

Baten	Toelichting	2017	2016
Premiebijdragen deelnemers	(7)	26.204	17.903
Beleggingsresultaten risico deelnemers	(8)	7.422	11.421
Saldo waardeoverdrachten	(9)	5.260	-1.777
Overige baten	(10)	1.738	1.925
Rentebaten	(11)	2	21
		40.625	29.493
Lasten			
Mutatie voorziening risico deelnemers	(12)	36.503	25.636
Vermogensbeheerkosten	(13)	621	454
Uitvoeringskosten	(14)	1.118	1.476
Verzekeringspremie	(15)	2.382	1.911
Rentelasten	(16)	1	16
		40.625	29.493
Saldo van baten en lasten		-	-
Bestemming saldo van baten en lasten		-	-
Mutatie overige reserves			

Toelichting Jaarrekening

Doelstelling

Stichting LifeSight, hierna LifeSight, statutair gevestigd te Amsterdam en kantoorhoudend te Prof. E.M. Meijerslaan 5, 1183AV Amstelveen. LifeSight is opgericht op 6 maart 2013 en heeft als doel het uitvoeren van premiereregelingen waarbij LifeSight geen verzekeringstechnisch risico draagt, welke regelingen op basis van de toepasselijke wetgeving zijn aangemerkt als arbeidsgerelateerde pensioenregelingen.

Vergunningen

LifeSight beschikt over een vergunning van De Nederlandsche Bank voor het uitoefenen van het bedrijf van premie- pensioeninstelling als bedoeld in artikel 2:54g van de Wet op het financieel toezicht, alsmede een vergunning om als bemiddelaar in verzekeringen op te treden als bedoeld in artikel 2:54h, tweede lid, Wft.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van LifeSight zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Voor Premiepensioeninstellingen bestaan geen specifieke richtlijn voor verslaggeving en de opzet van een modeljaarrekening. Het bestuur van LifeSight heeft vanuit het stramien van de RJ keuzes gemaakt in de uitwerking van de jaarrekening, zodoende dat naar de mening van het bestuur de aard van de werkzaamheden van LifeSight helder en transparant is voor de lezer van de jaarrekening. Op deze wijze geeft het bestuur invulling aan het vereiste inzicht voor gebruikers, zoals omschreven in artikel 362 lid 1 van Titel 9 Boek 2 BW.

Verwerking

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan LifeSight zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Een verplichting wordt niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de verwachte uitstroom van middelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering

Een financieel actief en een financieel passief worden gesaldeerd en als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en passiva samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Waardering

Een aanzienlijk deel van de waarde van de activa van LifeSight betreffen financiële instrumenten. Financiële instrumenten worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de reële waarde van het actief of de verplichting, vermeerderd met de transactiekosten. Vervolgens worden financiële activa en financiële verplichtingen op het volgende waarderingmoment gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders vermeld.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid zijn en die onafhankelijk van elkaar zijn.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen met een regelmatige beursnotering worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de actuele beurskoers. Overige beleggingen worden gewaardeerd op basis van de reële waarde, met inachtneming van de voor de betreffende beleggingen laatst bekende marktnoteringen en waarderingmethoden waaraan algemeen gangbare rekenmodellen ten grondslag liggen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde.

Overige activa

De overige activa betreffen de liquide middelen die worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder liquide middelen worden verstaan bij banken aangehouden rekening-courantsaldi en bij banken aangehouden activa die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardevermindering onmiddellijk kunnen worden omgezet in liquide middelen, en een oorspronkelijke looptijd niet langer dan één jaar hebben.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Technische voorziening voor risico deelnemers

Pensioenverplichtingen voor risico deelnemers wordt gewaardeerd tegen de waarde van de aan deelnemers toegewezen beleggingen. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De pensioenverplichtingen voor risico deelnemers wordt niet actuariael bepaald en is gelijk aan de beleggingen voor risico deelnemers.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Tenzij anders vermeld, worden de baten en lasten ten gunste c.q. ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking heeft. Baten worden verantwoord voor zover het waarschijnlijk is dat de economische voordelen ten goede zullen komen aan LifeSight en de baten betrouwbaar kunnen worden bepaald. Lasten worden verantwoord voor zover het waarschijnlijk is dat de economische nadelen toe komen aan LifeSight en de lasten betrouwbaar kunnen worden bepaald.

Premiebijdragen risico deelnemers

Onder premiebatens risico deelnemers worden de door deelnemers ingelegde bedragen verantwoord die worden gebruikt voor de opbouw van een werkgeverspensioen en voor verzekeringspremie.

Beleggingsresultaten risico deelnemers

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan alle aan het boekjaar toe te rekenen inkomsten uit beleggingen, zijnde dividend van aandelen en de aan het boekjaar toe te rekenen rentebedragen

van vastrentende beleggingen. Onder indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de verandering in de waarde van beleggingen. Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies en valutaverschillen.

Saldo waardeoverdrachten

De post saldo waardeoverdrachten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten

Het tarief dat LifeSight in rekening brengt aan haar deelnemers voor het beheer van uit premiebatens verkregen gelden. De overige baten worden verantwoord na ingangsdatum van het contract met de klant en na ontvangst van de premiebatens.

Vermogensbeheer- en uitvoeringskosten

De vermogensbeheer- en uitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Toelichting op de balans

(x € 1.000)

Activa

1. Beleggingen voor risico deelnemers

Verloopoverzicht per beleggingsportefeuille

	Rendement Portefeuille	Matching long Portefeuille	Matching short Portefeuille	Opting Out Portefeuille	Totaal
Stand 1 januari 2016	56.534	13.587	8.824	4.412	83.357
Aankopen	28.499	4.819	3.484	50	36.852
Verkopen	- 7.691	- 10.086	- 4.860	-	-22.637
Waardemutaties	8.293	2.108	587	433	11.421
Stand 31 december 2016	85.635	10.428	8.035	4.895	108.993
Stand 1 januari 2017	85.635	10.428	8.035	4.895	108.993
Aankopen	28.203	12.644	8.450	1.003	50.300
Verkopen	-16.801	-3.111	-2.290	-89	-22.291
Waardemutaties	5.695	139	231	476	6.541
Beleggingen	102.732	20.100	14.426	6.258	143.544
Liquide middelen (nog te beleggen)					1.952
Stand 31 december 2017	102.732	20.100	14.426	6.258	145.496

Beleggingen risico deelnemers naar soort:

	31-12-2017	31-12-2016
Vastgoed beleggingen	13.409	8.742
Aandelen	75.188	64.664
Vastrentende waarden	52.207	32.396
Overige beleggingen	2.740	1.541
<i>Beleggingen voor risico deelnemers</i>	<i>143.544</i>	<i>108.993</i>
Liquide middelen	1.953	1.650
	145.496	108.993

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2017	31-12-2016
Nog te ontvangen vorderingen Premiedebiteuren	24	-
Nog te ontvangen bedragen	72	41
Administratievergoeding	-	14
Bankrente	-	6
Nog te ontvangen vorderingen WTW	197	-
	293	61

De vorderingen hebben een looptijd die korter is dan één jaar.

3. Overige activa

De liquide middelen betreffen banken in rekening-courant voor zover zij geen beleggingskarakter hebben. Het saldo is direct opeisbaar en staan ter vrije beschikking van LifeSight. Met banken is geen kredietfaciliteit overeengekomen.

	31-12-2017	31-12-2016
ABN AMRO Vermogens spaarrekening	502	1.416
ABN AMRO rekening courant	867	1.957
ABN AMRO overige premie rekening	18	-
ABN AMRO premiegeldenrekening	-	-
ABN AMRO Derdengeldenrekening	11	-
ABN AMRO Beleggingsrekening	1	-
ABN AMRO Uitkeringsrekening	3	-
	1.402	3.373

Passiva

4. Stichtingskapitaal en reserve

	Gestort kapitaal
Stand 1 januari 2017	500
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-
Stand 31 december 2017	500
Stand 1 januari 2016	500
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-
Stand 31 december 2016	500

Naast het gestorte kapitaal van € 500.000 is LifeSight in 2016 een herziene kapitaal garantie overeengekomen met haar oprichters van € 1.864.000 en expireert in 2022.

De toezichthouder binnen de wet op het financieel toezicht bepaalt dat een premiepensioeninstelling een minimaal vereist eigen vermogen aan dient te houden van € 500.000. Tevens is een additionele toetsingsvermogen vereist van 0,2% van de waarde van het totale beheerde pensioenvermogen, vanaf een belegd vermogen boven € 250.000.000. Ultimo boekjaar voldoet LifeSight aan deze eis met een minimaal vereist eigen vermogen van € 500.000.

5. Technische voorziening voor risico deelnemers

	2017	2016
Stand 1 januari	108.993	83.357
Stortingen	31.365	18.354
Onttrekkingen	-2.284	- 4.139
Resultaat boekjaar	7.422	11.421
Stand 31 december	145.496	108.993

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2017	31-12-2016
Administratiekosten	37	51
Implementatiekosten	155	578
Nog te verwerken waardeoverdrachten	11	-
Overlopende beleggingsgelden	15	-
Accountantskosten	27	35
Intrestkosten	-	30
Kosten vermogensbeheer	24	46
Verzekeringsmaatschappij	26	590
Vooruitontvangen bedragen inzake kosten 2018 resp. 2017	492	481
Vooruitontvangen waardeoverdrachten	-7	62
Te betalen waardeoverdrachten	-	28
Premie	-	69
Schulden inzake beleggingen	10	89
Overige schulden	406	875
	1.195	2.934

De overige schulden en overlopende passiva hebben een looptijd die korter is dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Naast het gestorte kapitaal van € 500.000 is LifeSight in 2016 een herziene kapitaal garantie overeengekomen met haar oprichters van € 1.864.000 over de periode van 2017 tot 2022.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen risico deelnemers

	2017	2016
Periodieke premie	23.821	15.992
Verzekeringspremie	2.382	1.911
	26.204	17.903

8. Beleggingsresultaten risico deelnemers

	2017	2016
Rendement portefeuille	5.312	8.293
Matching long portefeuille	1.039	2.108
Matching short portefeuille	746	587
Opting Out portefeuille	325	433
	7.422	11.421

9. Saldo waardeoverdrachten

	2017	2016
Inkomende waardeoverdrachten	7.544	1.610
Uitgaande waardeoverdrachten	-2.284	-3.387
	5.260	-1.777

10. Overige baten

	2017	2016
Bijdrage funding kosten Willis Towers Watson	481	328
Vergoeding WTW vermogensbeheerkosten	110	160
Vergoeding administratiekosten	249	329
Vergoeding implementatiekosten	445	748
Beheervergoeding	259	337
Vrijval beleggingen deelnemers	58	23
Vergoeding custodiankosten	66	-
Overig	69	-
	1.738	1.925

De vergoeding administratiekosten is de vergoeding die LifeSight ontvangt voor het administreren van de pensioenregeling van deelnemers. De beheervergoeding betreft het tarief dat LifeSight in rekening brengt aan haar deelnemers voor het beheer van uit premiebatens verkregen gelden.

11. Rentebaten

	2017	2016
Bankrente	2	21
	2	21

12. Mutatie voorziening risico deelnemers

Deze voorziening bestaat uit premiebatens, inkomende en uitgaande waardeoverdrachten, de onttrekkingen voor kosten en het behaalde resultaat op beleggingen.

	2017	2016
Stortingen	31.365	18.354
Onttrekkingen	-2.284	-4.139
Resultaat boekjaar	7.422	11.421
	36.503	25.636

13. Vermogensbeheerkosten

	2017	2016
Kosten vermogensbeheer	423	264
Kosten custodian	189	190
	621	454

14. Uitvoeringskosten

	2017	2016
Administratiekosten	193	320
Implementatiekosten	445	748
Controlekosten accountant	42	36
Kosten Bestuur en Raad van Toezicht	342	260
Toezichtkosten	11	11
Overige kosten	94	101
	1.118	1.476

De accountantskosten bestaan geheel uit kosten ter controle van de jaarrekening. Deze werkzaamheden zijn in 2017 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V.

Toezichtkosten betreffen de kosten van het toezicht door De Nederlandsche Bank op LifeSight. Onder overige kosten worden die kosten verantwoord die ten laste van het jaar komen, en die niet direct aan de geleverde diensten of aan de overige kosten categorieën zijn toe te rekenen.

15. Verzekeringspremie

	2017	2016
Verzekeringspremie	2.382	1.911
	2.382	1.911

16. Rentelasten

	2017	2016
Bankrente	1	16
	1	16

Gebeurtenissen na balansdatum

Na de balansdatum is er door Willis Towers Watson een aanvulling op het eigen vermogen gestort van € 500.000 vanwege de verwachte groei van het beheerde vermogen in 2018. Het totale eigen vermogen van de Stichting bedraagt daarmee € 1.000.000. Deze storting heeft geen invloed op de garantie, deze bedraagt na deze storting nog steeds € 1.864.000 en expireert in 2022.

Amstelveen, 23 mei 2018

Het Bestuur van de Stichting LifeSight

Rolf Kooijman, voorzitter
Peter van Eekelen
Annemiek Vollenbroek

Overige Gegevens

Resultaatbepaling

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de wijze waarop het saldo van baten en lasten moet worden verdeeld. Behaalde resultaten worden toegevoegd of onttrokken aan de overige reserves.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting LifeSight

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting LifeSight te Amstelveen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting LifeSight op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2017.
2. De staat van baten en lasten over 2017.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting LifeSight zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag.
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van

invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van

materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 23 mei 2018

Deloitte Accountants B.V.

drs. M. van Luijk RA